

DELA VSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Št. 57.

Sobota 16. julija 1927.

Leto II.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta 5, poštni predal 22.Čekopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška c. 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII., Zadružni dom.Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.
Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debilo tiskana beseda stane 1—Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1—Din. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta 2-25 D. Pri večjem številu objav popust.

Izsiljevalci.

Kako težek boj bijejo naši železničarji in kako so bili od vseh dose-danjih vlad in od vseh meščanskih strank osleparjeni, smo že pisali. To-da to, kar smo doživeli te dni v Slo-veniji, presega že vse neje. Klerikal-na stranka je do zadnjega tajila in »Slovenec« in sploh v javnosti, da bi se bile železničarjem plače znižale, vtajevala je redukcije in vse druge nadloge, katerih ni hotelo biti zlasti zadnje čase ne konca ne kraja. In ker se železničarji s svojo usodo le niso mogli pomiriti — saj so jim nji-hove itak sramotne plače, ki niso dosegale niti 1000 Din mesečno, še krčili in krčili in so si vsled tega po-samezni družinski očetje že jemali življenje — in so zato začeli prirejati shode, pošiljati v Beograd deputacije in grozili s štrajkom, tedaj so tudi klerikalci uvideli, da se krivičnosti in nasilja, ki se gode železničarjem, ne dajo utajiti. In ko so nadalje končno uvideli, da rodi železničarski boj vendar neke uspehe, tedaj so iz-premenili taktiko in pritaknili svoj pisnik k železničarskemu ognju. Se-daj piše »Slovenec«, da so bili želez-ničarji prikrajšani in da se morajo najti krediti, sedaj pišejo spet o svo-jem žebotu in priznavajo, da so bili železničarji na robu propada in da jih je žebot rešil s tem, da je šel v Beograd, potem, ko je že bila tam naša železničarska deputacija, ki je v imenu organiziranega delavstva prisilila vladu, da najde najnujnejše kredite in vrne vozne karte!

Tako se igrajo klerikalci z eksis-tenco in z bojem železniškega osov-ja!

Najprej so glasovali za budžet, ki je črtal prepotrebne kredite za železničarje. Sami priznavajo, da so vedeli, da bodo vsled tega krediti za železničarje nezadostni, da bodo morali še bolj stradati — pa so vendar glasovali za proračun! Nato so pa skušali bedni, tragični položaj želez-ničarjev bedasto prikriti — in končno, ko so železničarji potom svoje organizacije preperečili vsaj najhujše, so pa trdili, da so oni rešili želez-ničarje!

Kako naj sodimo in obsodimo ta-ko podlo, ostudno početje?

Pa ni samo to. Železničarji stra-dajo, obupujejo, no, in kaj jim v ob-upu nasvetuje »Slovenec«?

Pravi: Zapustite socialiste in komuniste, vrnite se krotke ovčice, v naš klerikalni hlev, glasujte pri volit-vah za nas, pokažite se dobri katoli-ki in dobri državljani — pa vam bo-mo pomagali!

Razumete podleže?

Najprej delajo na izstradanju ti-sočev in tisočev pridnih delavcev, jih ženejo v obup in smrt, nato pa pravijo: sedaj pa ne smete protesti-rati, se ne smete organizirati v so-cialistični razredni organizaciji, sedaj pokažite, da ste dobri državlja-ni, glasujte za klerikalno stran-ko, ki je danes verna in vredna eks-pozitura radikalov in beograjske vla-de, pristopite v klerikalno stranko, pa vam bomo, če bog da, po volit-vah pomagali!

Ali si more pošten čitatelj pred-stavljati ostudnejše komedije?

Stradaj železničar; stradaj dela-vec, da te glad prisili na kolena; pro-daj nato še svojo dušo in svoje pre-pričanje tvojim izstradavcem, gla-

su; pokorno za nje, da te puste po 11. septembru ravno tako stradati, kakor doslej!

Temu se v slovenskem jeziku pravi izsiljevanje. Izsiljevanje, ki se vrši potom najgršega sredstva: iz-stradanje in beganja brezpravnega ljudstva!

Strahno nizko mnenje ima o do-brem in pridnem slovenskem narodu klerikalna stranka, ako misli, da je moralna sila in značajnost slovenske-ga delavca tako slaba, da bo še po-kleknil in še prodal svoje prepriča-nje svojemu uničevalcu!

Tako so odšli, kakor so prišli . . .

Gospod Vukičević, stanujoč v Beogradu, vladna palača, si je prišel ogledat zeleno Stajersko in na na-svet svojih mariborskih ožjih in šir-ših znancev tudi mariborsko delav-nico. To pa zaradi tega, ker se go-spod Vukičević vse svoje žive dni bavi s socialnimi vprašanji in je sploh socialno čuteč človek in je v pogle-du socialne vede iztaknil neko novo teorijo, ki postavlja na glavo Karla Marksa in Manchesterski liberali-zem: on je kratkomalo mnenja, da se morejo socialna vprašanja in so-cialni spori rešiti najbolje potom — velikih županov! Samo zapisati je treba na papir, kaj želiš, kaj potre-buješ, sploh, kje te čevlji žuli in iz-ročiti ta papir velikemu županu, pa je stvar v redu! Seveda, zaradi lep-šega in večje gotovosti glasuj 11. septembra še za vladne, odnosno za klerikalne kandidate in nato čakaj, osel, mirno, da trava zraste, pa bo vse lepo in prav in bo socialno vprašanje takoj rešeno!

Vso to sivo in težko politično in socialno modrost je gospod Vuki-čević, stanujoč v Beogradu itd., že dolgo nosil s seboj, pa so mu štajer-ski prijatelji nasvetovali, naj jo de-finitivno odloži v mariborski delav-nici in odloži jo je z 2000 Din vred in odšel, kakor je prišel, ali kakor bi bilo bolje, da sploh ni prišel. Kajti delavci so sedaj še manj radikalni ali klerikalni, kot prej in smatrajo, da se potom velikih županov in 2000 Din miloščine ne dajo rešiti socialni spori in imajo za rešitev takih vprašanj vendarle nekoliko bolj resne in znanstveno utemeljene recepte so-cialisti, komunisti, anarhisti, nihilisti in drugi tak antikristi. Zato bodo raje odslej študirali socialne teorije in programe teh delavskih in družab-nih pokretov, vrnili gospodu Vuki-čeviću onih 2000 Din, obdržali zase volilne kuglice in proglasili: da v re-šitev razredne borbe potom velikih županov ne verjamejo in ne morejo verjeti, pa čeprav imajo ti veliki žu-pani za seboj klerikalno ali radikal-no stranko. — Punktum!

Vsemu so krivi socialisti . . .

Obisk gospoda Vukičevića v ma-riborski delavnici je dal »Slovenec«-vemu uredniku povod, da je napi-sal na naslov socialističnega in komunističnega delavstva daljši čla-nek, v katerem lepo razkriva, kako

značajno socialno mišljenje ima kle-rikalna stranka, kako globoko poj-muje človeško dostojnost in poli-tično moralo. »Slovenec« urednik se kar topi navdušenja za »demo-kratično« gesto vladnega predsed-nika, ki je obiskal zakajeno mari-borsko delavnico, da pove delav-cem, da jim sedaj, ko so v najhujši stiski, sicer ne more pomagati, da jim bo pa morda pomagal po 11. sep-tembru, ako bodo s svojimi plebej-skimi kuglicami omogočili vladi, da si pribori potrebno večino v par-lamentu . . .

Vladni predsednik torej ni šel v delavnico kot vladni predsednik, da čuje želje in potrebe delavstva in skuša tem željam in potrebam ustre-či — nego je šel tja kot agitator za vladno večino. To je sicer res nekaj novega, je pa veliko vprašanje, če je tudi umestno, kajti očitno mora biti vsakomur, da je za delavce, ki morajo cel božji mesec garati za mastnih 800 do 900 Din plače, pres-neto vseeno, ali dobi vlada, ki mu daje tako sijajno plačo, večino ali ne. Prej si mora iz dna svoje duše želeči, da jo ne dobi. No, pa še važ-nejše in značilnejše je zaenkrat mnenje »Slovenca«, da je gospod Vukičević udaril takorekoč žebelj na glavo, ko je rekel, da morajo delavci z vladno, ako hočejo, da jim bo vlada pomagala, in ne s socialisti in komunisti. In ker je danes kleri-kalna stranka v bratskem objemu z radikalno, si »Slovenec« prikuje te besede tako, kakor da je Vukiče-vič svetoval delavcem, naj glasujejo za klerikalno stranko, ako hočejo biti deležni klerikalnih vladnih dobrot!

Po tej najnovejši »Slovenčevi« argumentaciji ni sploh vlada kriva, da morajo železničarji, dasi zaposle-ni, stradati vsakdanji kruh; tudi ni-si klerikalci tega krivi, dasi so bili v vladi, ko se je proračun sprejemal — ne, krivi so — čujite in strmite — delavci sami, ker slede socialistom in komunistom, medtem ko bi se jim cedil med in mleko, ako bi šli z radi-kali in klerikalci, kratkomalo z vla-do! Z ono isto vladno, ki tepta delav-ske pravice dan za dnem, ki plačuje svoje nastavlence slabše kot naj-slabša privatna podjetja!

Resnično, resnično vam povem, tako stoji zapisano v »Slovenec«, v letu 1927, v času dnevnih samomo-rov zaradi bede in volitev v narod-no skupščino.

»Slovenčevega« urednika najbr-že niti sram ni, ko to piše in mu naj-brže ne pride niti na kraj njegove votle kašče tale primera: Narod v Hercegovini je skozinskoz vladno razpoložen, on glasuje od nekdan-»en bloc« za kandidate radikalne stranke, on ne mara ne socialistov ne komunistov ne drugih takih anti-kristov — no, in kako se mu je vla-da za njegovo vladno pridnost od-dolžila? Tako, kakor vsi vemo: pu-stila ga je propasti, izročila je de-želo lakoti, gladu; takega gladu ni bilo v Hercegovini niti za časa sve-tovne vojne.

Taiste razmere si želi »Slove-nec« očitno tudi pri nas. Narod naj nikar ne oponira — sledi naj vladi in njeni slovenski ekspozičuri, kleri-kalni stranki, pa bodo vsi zadovolj-ni. Kajti nezadovoljnost netimo so-cialisti — če bi nas ne bilo, bi tudi nezadovoljnejev ne bilo. Narod bi sicer umiral gladu, ampak umiral bi zadovoljno in od same zadovoljnosti

glasoval za vladno, odnosno za kleri-kalno stranko.

Tako silne in logične socialne ideologije je pač sposobna samo SLS, odnosno njeno glasilo »Slovenec«!

V tem grmu tiči zajec.

Dr. Korošec je v svojem progra-matskem volilnem govoru med dru-gim izjavil:

»Prejšnja naša parlamentarna delegacija je v vseh stvarnih zade-vah in potrebah šla slovenski in-dustriji radevolje na roko in vsa slovenska industrija se je redno obračala na nas zaradi posredo-vanja in podpore. Zato bo pač ra-zumljivo, ako rečemo, da bi nera-di videli, ako bi tudi ob teh volit-vah stala slovenska industrija z glasovi in denarnicami ob strani naših nasprotnikov. Industrija ne bo škode trpela, ako se nam pri-bliža, in nam ni treba prav nič denarja, ampak zaupanja in prijateljskega stika.«

V domačih, bolj razumljivih be-sedah povedano značijo te besede, da je SLS ščitila težnje industrial-cev, ki gredo — kakopa, od nekdan-za tem, da se n. pr. znižajo socialne dajatve, z drugimi besedami, da se likvidira socialno zavarovanje, da se zviša zaščitna carina, znižajo de-lavske plače, odpravi 8urni delovnik, zvalijo davčna bremena na produk-tivne ljudske sloje itd. Za ves ta in-dustrijski in kapitalistični blagoslov je SLS po razpravi dr. Korošca po-kazala posebno razumevanje, in je potemtakem naravno, da mora dr. Korošec pričakovati, da bodo tudi industrialci z vsem svojim nemalim uplivom delali na to, da zmaga pri volitvah SLS.

Le to ne razumemo, kako more namreč dr. Gosar na shodih v Trbovljah še vedno trditi, da je SLS ljudska in socialna, pravzaprav delavska.

Vse kar je prav. Toda kdor se baha, da je pokazal razumevanje za kapitalistične, se ne more v istem mahu bahati, da razume in ščiti tudi delavske interese.

Vsaj če noče preočito lagati, ne!

Tega se je zavedal celo »Sloven-ski Gospodar«, ki je sicer objavil dr. Koroščekov govor, je pa izpustil oni odstavek o industrijih . . .

Nezavednost se maščuje.

Trbovlje, 14. julija.

Dne 6. novembra 1918 so ob pri-likih proslave ujedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev v Celju, z mestnega magistrata padle med več-tisočglavo množico besede svobode in kruha željnih, katere je treba, da danes, v času najhujše brezposelno-sti in bede slovenskega in jugoslo-venskega proletariata, ponovimo v resni prevdarek vsem prizadetim, da jih bodo razumeli vsaj danes po približno 9letni prevari, če jih že takrat niso razumeli.

Govornik je dejal med drugim: »Srečen ti, narod slovenski; verige tisočletnega tvojega robstva leže strte pred teboj. In ti, slovenska ma-ti, ne boš več oplakovala svojega sina, in tudi ti, slovenska žena, ne

Osvežiš s kopeljo telo si mlado,

še bolje pa s „CLIO“ šumečo limonado.

svojega moža kot izgubljenca na krvavih poljanah. In ti, slovenski kmet, odslej si gospodar na svoji zemlji! Tvoj trud je tvoja žetev. Ti slovenski delavec, obrtnik, železničar in rudar, ki si ustvarjal z delom svojih rok življenje tujim tiranom, a sebi in svoji družini pomanjkanje in glad, vеди, da si svoboden v svobodni zemlji, v kateri ti bo delo v veselje in blagor tvoje družine. Zakaj temni oblaki lakote in pomanjkanja so za nami! — Narod je ploskal in — verjel.

A že teden dni so pokale puške po Koroškem. Slovenski kmet, brez lastne zemlje, je žalostno gledal šopirjenje tujca in cerkvene gosposke na domači zemlji. Slovenskemu delavstvu je začelo zmanjkovati dela in jela. Slo je trajno navzdol. Gospodje so se čimdalje bolj ovijali z lavoriko svobode v znamenju nacionalnega in mednarodnega izkoriščanja svojega naroda. Sebi so dali pravice, a narodu so dali škorpiona v obliki redukcij socialnih pravic. Delovni narod je nastopil razočaran; zahteval je svoje pravice, a dobil je svinčeno zrnje v svoje telo. Tako se vije ta dolga veriga let v trpljenju in v spoznanju — prevare!

Danes vprašujemo tiste, ki so tako govorili, zakaj ne drže svoje besede, in tiste, ki so verjeli, zakaj jih ne primejo za besedo? Da, tisti, ki so govorili, so svobodni v izkoriščanju, tisti, ki so verjeli, pa svobodni v trpljenju!

Dne 14. julija 1927 zjutraj je bilo nabito v vseh revirjih TPD, da so trgovci in obrtniki sklenili ustaviti s 15. julijem vsak kredit rudarjem. Zakaj to? Pravijo, ako nočejo gospodarsko propasti, morajo to storiti. Rudarji in rudarske žene se vprašujejo, od česa bomo pa sedaj živeli? 70 odstotkov jih je, ki ne zaslužijo toliko, da bi mogli svoje družine preživljati. Od teh jih je 20 odstotkov, katere družba po svojih konzumih racionira in ki že leta ne vidijo v svojih plačilnih listkih ničesar razun dvakrat 00. Število teh se vedno množi. No, in učinek tega? Rudar zasluži s 5člansko družino ob reduciranih šifih 600 Din mesečno. Odbiije se 120 Din, ostane za preživljanje 480 Din. To ne zadostuje, gre k trgovcu: »Prosim, dajte mi na kredit!« — mu je dal, ali ko je uvidel, da mu ne bo mogel plačati, mu je kredit ustavil. Sedaj gre v rudniški konzum. Tukaj ga pa ima družba v rokah. Da mu toliko, kolikor zasluži. Ali je to dovolj za preživljanje nje-

ga in njegove družine, to njo ne briga!

Pa zakaj je tako? Ali je rudar v svobodni zemlji postal tako len, da ne zasluži več? Ne, statistika pravi, da sedaj v svobodni zemlji producira za 40 odstotkov več, kakor prej v tujem robstvu. Da, besedi svoboda in robstvo sta postali fraza za rudarje, ali beseda svoboda izkoriščanja po nacionalnem in mednarodnem kapitalu, je postala bridka resnica! Dobički TPD gredo v svobodni zemlji v milijarde, a beda, glad

in obup ter nad 25 milijonov dolga pri trgovcih gre v desetisoče »nesvobodnih« rudarjev in njih družin!

Čemu ta žalostna resnica? Zato, ker svoboden kapitalizem veruje v svojo moč, a nesvobodni tisoči in tisoči rudarjev pa ne verujejo v samega sebe in svojo razredno moč.

Besede slavnostnega govornika bodo postale resničnost za delavski razred še le takrat, kadar bo delavski razred veroval sam v svojo moč, ki mora biti dejansko izražena v razrednem boju za Svobodo!

Dnevne novice.

Železničarski shod v Ljubljani. Ljubljanski železničarji so sklicali v Mestnem domu železničarski shod, katerega so se udeležile vse kategorije železniškega osebja. Dvorana je bila polna ogorčenega občinstva, ki je glasno pritrjevalo izvajanjem govornikov. Kakor na shodu v Mariboru, tako so referenti tudi na shodu v Ljubljani poročali o obupnem položaju železničarjev, o njihovi obrambni akciji, o intervencijah v Beogradu, o dosedanjih uspehih Saveza železničarjev Jugoslavije itd. Razume se, da so se morali govorniki dotakniti tudi grde igre meščanskih strank, zlasti pa klerikalne, z interesi in potrebami prizadetih — kar je dalo brihtnemu »Slovenec« povod, da jo napisal kar je napisal in kar samo potrjuje, da so klerikalci ravnotako krivi, kakor vlada, sedanjega katastrofalnega stanja na železnici. »Slovenec« pravi, da se je budžet sestavljal za časa Uzunovičeve vlade. V kateri vladi so pa čepeli klerikalci, če ne ravno v Uzunovičevi? Vsa druga navijanja in jamranja niso sploh vredna odgovora. »Slovenec« naj raje o teh stvarih molči. Bo bolje zanj. Organizirani železničarji bodo vodili svojo akcijo naprej in bodo tudi uspeli, ako se bodo zanašali samo in samo na svojo organizacijo in na svojo moč.

»Radničke Novine« in uboj sodr. Andreja Brumna. Glasilo srbskih sodrugov, »Radničke Novine«, je ponatisnilo naš članek o uboju črnkega župana sodr. Andreja Brumna, in še posebej poudarjalo krivdo režima, ki je ščitilo ubijalca na tem v ničemer opravičenem umoru. »Radničke Novine« zahtevajo energično, da se ta madež opere in da se prizna družini ubitega našega župana državna odškodnina. Kajti država je v prvem redu kriva njegove smrti, ona je držala na meji človeka, ki tja ni spadal in katerega premestitev so zahtevali celo njegovi predpostavljeni. Beograd ga pa ni hotel premestiti, čeprav mu je bilo znano, da je Kojić že prej brez povoda udaril s puško po glavi svojega slovenskega tovariša, da se mu

je puška zlomila! Ranjeni tovariš se je moral braniti pred pobesnelim Kojićem z bajonetom — zato so pa zahtevali v Beogradu, da se mora napadenega financarja strogo soditi, Kojića pa pustiti svobodnega! Tako se je delalo, in če se je Kojić čutil varnega in vsemogočnega in je v tej veri ubil župana, je to le logična posledica potuhe, ki so mu jo dajali njegovi beograjski zaščitniki in beograjski režim sploh. Upravičena je tedaj zahteva, da vlada prizna odškodnino družini, ki je prišla ob očeta in moža po krivdi sistema. Radovedni smo, ali se bo vlada vsaj sedaj zavedala svoje dolžnosti. Zasedovali bomo stvar do kraja — o tem naj bodo prepričani tisti, ki se jih tiče.

Na Bledu je bil dr. Korošec in je bil Vukičević in nato še Marinković; končno je zahrepenel tudi Radić po Bledu. Je menda našel, da je naša zunanja situacija sila ugodna — če je tudi notranja pa ni povedal. To je zadržal zase. Če bi mogel tudi Radić v doglednem času v vlado, bi najbrže našel, da je tudi naša notranja situacija sijajna . . .

Razkol v radikalni stranki je popoln. V nekaterih srbskih okrožjih so pristaši radikalne stranke vložili kar po štiri različne radikalne kandidatne liste . . . Naši buržuaziji se dobro godi, če ima čas in voljo, da se tako igra volitve, parlament in vlado.

Slovenske Nemce in Madžare bi bil Vukičević rad pridobil zase — pa so mu Nemci odgovorili, da bodo vendarle kandidirali samostojno vsaj v Sloveniji; kaj so mu odgovorili Madžari pa ne vemo. Na vsak način, Vukičeviću se ni v Sloveniji ničesar posrečilo. Niti težka pot v mariborsko delavnico.

Ljubljanski strugarji, pozor!

Podpisani odbor vas vabi na sestanek sekcije strugarjev, ki se bo vršil v nedeljo, 17. julija t. l. ob 9. uri dopoldne v prostorih hotela »Lloyd« na Sv. Petra cesti. Dnevni red: Položaj strugarjev v Sloveniji. Z ozirom na potrebo, da se pogovorimo o našem položaju, vabimo vse strugarje,

da se tega sestanka zanesljivo odeleže. — Pripravljali odbor sekcije strugarjev SMRJ Ljubljana.

Iz stranke.

Izredni obl. zbor v Celju (Restavracijska dvorana »Narodnega doma«.)

Vsem delegatom za izredni oblastni zbor mariborske obl. org. SSJ! Po prihodu v Celje dobe delegati vsa pojasnila na kolodvoru od tamkaj službo vršečih rediteljev. Vsak delegat naj ima izpolnjeno delegatsko izkaznico seboj. Skrbite za to, da bo zbor točno pričel.

Oblastni odbor SSJ za mariborsko oblast. Odbornikom se niso razposlala posebna vabila in naj smatrajo poziv na izr. oblastni zbor v Celju, ki je izšel v listu kot vabilo.

Poslovnik oblastn. zbora.

1. Govorniki se morajo prijaviti za besedo pisмено; beseda se jim bo podelila po vrstnem redu.

2. Vsi predlogi, razven onih k dnevnemu redu, se morajo predložiti pisмено.

3. O predlogih, za zaključitev govorniške liste ali pa debate, dobita besedo samo dva govornika: eden za in drugi proti. Za predlog k dnevnemu redu se bo podelila beseda ne oziraje se na vrstni red prijavljenih govornikov. Za tak predlog moreta govoriti samo eden za in drugi proti. Oseba pojasnila so dopustna ob sklepu debate.

4. Referenti smejo govoriti kvečjemu eno uro, pri zaključni besedi kvečjemu pol ure. V debati sme vsak prijavljenec govoriti kvečjemu deset minut. Noben govornik ne sme govoriti več kot dvakrat k isti stvari.

5. Za sklep je potrebna absolutna večina glasujočih. V slučaju enakosti glasov se smatra, da je bil predlog odklonjen.

6. Na predlog od najmanj 15 članov oblastnega zbora se mora glasovati o predlogu po imenih.

PAVEL DOROHOV:

Kaplja za kapljo.

(Odlomek iz romana »Golgota«. Prevedel I. V.)

Hinkel si je sezidal solidno hišo. Meter debelo zidovje, malo oken in še te so v prvem nadstropju do polovice zamrežene. Pod celo hišo so kleti: deset kamenitih vreč, tla iz asfalta. Vrata obokanih kleti so iz močnega železa, ključavnice na cente težke. Hinkel je dobro zavaroval svoje premoženje.

In sedaj so te kleti še bolje zavarovane. V dvorišču stoji straža — pred kletnimi vrati. Druga hodi na cesti pred hišo gor in dol. Po noči sveti v dvorišču svetilka. Tiho se pripeljejo elegantni avtomobili k hiši. Svetilke so napol zastrte. Iz njih stopajo ljudje v vojaških kranenih kapah in plaščih. Molče gredo v dvorišče . . .

Zjutraj, ko se svita, se vračajo utrujeni, omahujoči, kakor da so pijani, bleđih obrazov, sedejo v avtomobile in se odpeljejo zopet brez šuma.

Skrivnost Hinkelove kleti dobro začuva debelo zidovje, železne mreže in straža znotraj in zunaj.

Hlebnikov ne ve, koliko časa je preteklo, odkar so ga vrgli v klet. V popolni temi, z rokami, tipajočimi pred seboj, koraka ob stenah svoje ječe. Kamnata stena, kamnata tla. Zidovje mrzlo kakor led, kakor v prostoru, kjer ne žive ljudje. Ne mize ne stolov, ničesar, kar bi spominjalo na jetniško celico.

Kje je bil? To ni ječa! Tiplje lesena vrata, trka. Zamolkel don mu pravi, da so to težka, de-

bela vrata. Položi uho na les in dolgo posluša. Najmanjšega šuma ni slišati. Zna, da za temi vrati morajo biti še druga.

Kje je bil? Strašna slutnja ga pretrese. »Ali je mogoče — pri Hinkelnu?« Znal je, da od tod nikdo ne pride živ. »Prokletol! Ali je res vse uničeno? Vsi aretirani? Tudi Kiseljov? Ali kako je to mogoče? Kdo je izdajalec? Ali so bili neprevidni?«

Zunaj zaškripljejo vrata. Električna svetilka zasveti žarko na stropu. Dva moža v vojaškem plašču in s pogoni vstopita. Eden — visok, z brkami in obrito brado. Kosmate obrvi senčijo črne oči. Kotički ust so zaničljivo povešeni. Drugi — debel in rejen, ozek pas mu drži trebuh. Stopita k Hlebnikovu. Visoki ga dolgo ogleduje.

»Kako se pišete?«
»Hlebnikov.«
»Vaše pravo ime hočem! Vi ste ravno toliko Hlebnikov, kakor jaz Trockij!«
Hlebnikov molči.
»Bodite ljubeznjivi in nam povejte, kako se pišete!«

»Povedal sem vam!«
Visoki stopi tesno k njemu in ga udari s svojo veliko, kosmato pestjo od doli v brado. Hlebnikova glava omahne nazaj in zamolkelo udari ob zid. Izpljune kri.

»Prokleti rabelj — neoboroženega . . .«
Še udar. Zopet udari glava ob zid. Usta so bila polna krvi. Izpljune jo častniku v obraz. Z divjim krikom planeta na Hlebnikova. Bijeta ga, teptata z nogami.

»A — a, pes, ali boš govoril. Te bomo že naučili.«

Razbesnela, poteča se, utrujena od pretepanja, zapustita klet. Luč ugasne . . . Tišina. Noč. Kakor v zazidanem grobu.

Ivan Aleksandrovič Lomov sedi na tleh. Ko zaškriplje zapah in se zasveti na stropu žarnica — se vzdigne. Dva človeka vstopita. Visoki častnik se spomni, da še ni obrisal s obraza izpljunjene krvi in potegne z rokavom plašča čez obraz in usta. Bil mu je, kakor da je pravkar pil svetlordečo kri.

Pred Lomovim obstojita, še vedno težko sopeč, še vedno znojna.

»Nu, pripovedujte nam . . . Poznate Muzigina?«

»Poznam.«
»Kako dolgo?«
»Nekako eden ali dva meseca, odkar je pri meni.«

»Ali ste vedeli, da je boljševik?«
»Nisem.«
»Ha — ni vedel. Mogoče tudi Hlebnikova niste poznali?«

»Hlebnikova poznam. Pri nas v obratu je v službi. Kot član uprave ga moram poznati.«

»Ali ste vedeli, da je Hlebnikov boljševik?«

»Ne.«

»Tudi njegovega pravega imena ne poznate?«

»Mislim sem, da je Hlebnikov pravo ime. Drugo ime mu ni poznano.«

»Poznate Razkoševa?«
»Ne.«

7.

Udeležiti se razprave in glasovati imajo pravico samo udeleženci; go-

stom se more izjemoma podeliti besedo le po predhodnem sklepu oblastnega zborna.

Ponesrečena klerikalna poteza.

(Konec.)

III.

O naukih religij, ki jih obtožba še spcialno inkriminira, pa so razmotrivali na isti način in z istimi argumenti svetovno priznani znanstveniki, katerim pač nikdo ne more odrediti absolutne znanstvene kapacitete, ker so s svojimi izjavami, članki, predavanji in knjigami zrevolucionirali duhovno cele generacije, pa ni nihče razven fanatičnih in duševno slabjših nasprotnikov očital, da zlonamerno omalovažujejo ali žalijo vere. Sklicujem se tu samo na Renanovo knjigo o življenju Jezusa ali znamenitih Eretheklov »Welträtsel«, ki ga je čital gotovo vsak jugoslovanski inteligent, oziroma bi ga vsaj moral prebrati, kojega knjiga je izšla tudi v ljudski izdaji v stoinstotisočih izvodih. Nahaja se gotovo tudi pri nas v vsaki boljši zasebni biblioteki in javni, pa bi jo toraj morali potem takem tudi takoj konfiscirati in knjižničarje kaznovati, ki tako knjigo izposojujejo, ravno tako knjižarnarje, ki devljejo takšne knjige v izložbe ali jih prodajajo. Uvoz takšne literature bi morala država prepovedati itd. Vsega tega pa država ne stori, ker je pač to vse dopustno po naši zakonodaji. Da inkriminirani članek ne tvori dejanskega stanu čl. 50 t. z., se sklicujem na popolnoma analogna izvajanja v Heklovem »Welträtslu«, ki se naj dopusti v celoti kot dokaz in pri razpravi prečita. Posebno značilna za mojo obrambo, da ne gre za omalovaženje ali žaljenje, ampak za znanstveno, dopustno razmotrivanje, so oddelki te knjige stran 139 po konfesiji stran 145 in 146 o papizmu in krščanstvu, kjer govori o krščanski ljubezni, stran 149 z oddelkom o brezmadežnem spočetju Device Marije, katero razmotriva s stališča primerjalne in kritične teologije, stran 161 oddelek o krščanskih moralnih naukih, stran 165 o cerkvi in šoli itd.

Dokaz: Knjiga Ernst Haeckel »Die Welträtsel«, Krönerst Volksausgabe. Dobiva pa se tudi v hrvatskem prevodu in jo imajo mariborske knjižnice, revija »Wirtschaftlicher Rundschau«, članek »Zur Einführung in das Christus- und Jesusproblem«, ki ga je spisal pastor E. Baars.

IV.

Socialistična stranka je že leta 1911 izdala tudi brošuro Mozes ali Darwin, šolsko vprašanje, spisano od vseučiliškega profesorja v Zurichu, v kateri brošuri se ravno tako razmotrivajo verska vprašanja, kakor v predmetnem članku. Kdo bo tem izvajanjem vseučiliškega profesorja očital zlonamerno omalovaževanje in žaljenje ver, ne da bi se hotel osmesiti pred kulturnim svetom. In tudi tu

izvaja učenjak, da mora vsak konfessionelni verski poduk iz ljudskih šol, namesto česar mora stopiti na prirodoslovni podlagi sloneči pouk iz etike in morale.

Dokaz: Knjiga Mozes ali Darwin, šolsko vprašanje, spisal dr. A. Godel, vseučiliški profesor v Zurichu, v slovenskem prevodu, ki jo prilagam in se naj po njej dopusti ponujeni dokaz.

Nadalje so o istem predmetu in na isti način ponovno pisali tudi v slovenski reviji »Svobodna misel«, ki se naj vse pribavijo iz Licejne knjižnice v Ljubljani.

Knjigo Renanna v življenju Jezusa, kakor tudi Heklov »Welträtsel« predložim sam.

Gotovo pa je priznan kot strogi znanstvenik in verski človek bivši univerzitetni prof. T. G. Masaryk, ki je spisal nebroj člankov in knjig o istih vprašanjih in svoje stališče proti poduku religije na enak način razmotrival. O testamentu in Kristusu govori podobno, n. pr. tudi v svojem predavanju o poligamiji in monogamiji, ki ga je imel leta 1899 v Pragi in ga imam slučajno pri roki ter ga prilagam v dokaz, obenem se sklicujem tudi na ostale spise T. G. Masaryka, kakor tudi na filozofsko razpravo znanega vseučiliškega prof. dr. Drtine: »Miselni razvoj človeštva«, katera knjiga je izšla tudi v slovenščini in jo bom predložil sodišču ob izvajanju dokazov.

Dokaz: T. G. Masaryk, Monogamija in ponigamija, knjiga dr. Drtine.

Da v članku nihče ni videl dejanskega stanu čl. 50 t. z., izhaja tudi iz tega, da državno pravdnitvo ni vložilo obtožnice, ko mu je bilo že dne 1. majnika predloženo glasilo »Volksstimme« s priložo, ampak šele 24. maja, ko je prejelo ovadbo škofijskega ordinarijata z dne 18. maja 1927, kar obenem najbolje ilustrira namen in cilj ovadbe: podpisal je namreč ovadbo stolni prošt dr. Matek, ki je obenem med tožitelji v znanem procesu 27 duhovnikov proti meni Pr. 4/27 pri tem sodišču in je poprej že »Slovenec« pozival državno pravdnitvo, naj me obtoži in spravljal notico v zvezo s prejšnjim gori navedenim procesom. Politični nasprotniki iz SLS so naperili sedaj že tudi novo tožbo proti meni radi nekega članka v »Volksstimme« glede nekega samostana v Temešvaru ter je že davno vsakemu Mariborčanu znano in jasno, da gre pri vseh teh tožbah le za maščevanje SLS-stranke proti socialistom, ne pa za dejansko užajenost v smislu citiranih zakonov.

Maribor, dne 7. maja 1927.

Eržen Viktor.

Iz delavskega sveta.

Sacco—Vanzettijeva usoda se kmalu odloči.

V Ameriki krožijo govornice, da je governer izvršitev smrtne kazni odložil do jeseni, da bolj natančno preštudira to pravdo, ki je po vsem svetu vzbudila veliko senzacijo. Eksekucija je bila določena na 10. julija. Governer je pa izvršitev ustavil.

Glavni zagovornik Thompson je predložil governerju petindvajset pol obsegajočo vlogo o nedolžnosti Saccu in Vanzettija. V njegove roke je prišlo zelo važno poročilo uslužbenca pinkertonske detektivske agencije.

Vsa ta leta je bilo poročilo tega detektiva potlačeno od L. Q. White Shoe-kompanije, ki ga je obdržala zase. Detektivova preiskava nekaj dni po umoru pokazuje, da je bil državni pravdnik v nepravem glede ropa pri White kompaniji v Bridgewaterju, Mass. Ta rop je bil izvršen že dne 24. decembra 1919.

Pinkertonski detektiv je intervjuval policaje in druge priče, ki so pričale proti Vanzettiju in povedale vse nekaj drugega, nego to, kar so na sodišču prisegle, da je res.

Policaj Benjamin J. Bowles, ki je sedel na avtu, s katerim so peljali denar za izplačilo mezde, je izmed teh prič. Bowles ni stalen človek. Pri obravnavi je izpovedal, da je študiral Vanzettijeve poteze, a to baš v času, ko se je dvojeboval s puško z nekim drugim roparjem in obenem zasedel krmilo pri avtu! Bowles je bil mestni policaj, a bil je obenem tudi policaj oropane družbe.

Harding je druga taka priča. Pričal je, da je videl vse na svoje oči, dasiravno so pri obravnavi druge priče izpovedale, da se je skrival za drevcem, ki je bilo oddaljeno 143 čevljev od prostora, kjer se je vršila bitka s puškami.

Governer Fuller študira akte obeh sodnijskih obravnjav. Intervjuval je enajst porotnikov, ki še žive, med

njimi tudi Nickersona, predelavca Plymouth Cordage kompanije, proti kateri je Vanzetti vodil stavko. Kaj so porotniki povedali governeju, se še ne ve.

Koncentracija kapitala.

Ameriška družba Standard Statistics je izdala poročilo, ki dokazuje, da se Karel Marks, ustanovitelj znanstvenega socializma, ni motil, ko je pisal o koncentraciji kapitala. Ta družba je za podlago svojega poročila vzela dobiček 26 korporacij, ki so prejele 21 odstotkov od vsega profita, nabranega v letu 1926.

Poročilo ima dva izkaza. Prvo omenja 20 korporacij, ki so imele ob začetku leta 1927 največ investiranega kapitala. Investirani kapital teh korporacij znaša 19.898.000.000 dol., ali približno 14 odstotkov vsega investiranega kapitala v deželi. Drugi izkaz omenja dvajset korporacij, ki so prijavile največji dobiček v letu 1926. Te korporacije so imele dol. 1.510.000.000 dobička.

Obe skupini nista identični, dasiravno je štirinajst korporacij, ki imajo investiran največji kapital, tudi na listi onih 26 korporacij, ki so imele največji dobiček v letu 1926. Ako združimo obe skupini, tedaj dobimo tale rezultat, ki nam predložuje one družbe, ki so v letu 1926 imele največji dobiček.

Družbe:	Investiran kapital	Dobiček leta 1926
U. S. Steel dol.	2.212.000.000	133.500.000
Southern Pacific	1.969.000.000	66.500.000
Am. Tel. & Tel.	1.687.000.000	138.900.000
Penn. R. R.	1.515.000.000	97.600.000
New York Cen.	1.270.000.000	84.900.000
Standard Oil of New Jersey	1.144.000.000	117.700.000
Union Pacific	1.036.000.000	58.800.000
Santa Fe	968.000.000	71.900.000
Bal. & Ohio	874.000.000	55.600.000
Great Northern	736.000.000	43.900.000
No. Pacific	756.000.000	35.800.000
Forad Motor	715.000.000	89.900.000
St. Paul R. R.	687.000.000	16.800.000
Consol Gas of New York	656.000.000	47.900.000
General Motors	637.000.000	176.100.000
Standard Oil of New York	629.000.000	35.600.000
Illinois Central	622.000.000	32.500.000
Bethlehem Steel	609.000.000	32.800.000
Southern Ry	590.000.000	38.000.000
North Amer. Co. (jav. potr.)	586.000.000	43.700.000
Standard Oil of Calif	544.000.000	55.100.000
Chesapeake & O.	478.000.000	39.000.000
Standard Oil of Indiana	403.000.000	55.100.000
Norfolk & Western	365.000.000	42.100.000
Gen. Electric	328.000.000	49.700.000
Dupont (smodnik. kem.)	279.000.000	42.100.000
Skupaj dol.	22.295.000.000	1.701.500.000

Ruski znanstvenik odlikovan. V Washingtonu se je vršil kongres poljedelskih inženirjev. Na tem kongresu je bil izvoljen za predsednika profesor K. D. Glinka, ravnatelj sovjetske poljedelske preizkuševalne postaje v Leningradu. Na kongresu so bili zastopniki iz trideset dežel. Prihodnji kongres se bo vršil v Leningradu. To je že drugič v enem mesecu, da so ameriški vladni uradniki konferirali s sovjetskimi uradniki. Delegatje iz obeh dežel so se udeležili mednarodne ekonomske konference v Zenevi.

Delati 120 let je dovolj! Nikolaj Ulitenko, ki pravi da je star 132 let, je te dni stopil v pokoj. Rekel je, da je začel služiti kruh, ko je bil 12 let star in 120 let dela zadostuje vsakemu človeku. Pravi, da se je bojeval proti Napoleonu v bitki pri Berezini.

Maribor.

Upravni svet mariborske hranilnice je vlada razpustila ter imenovala za komisarja dr. Ravnika. O stvari bomo še pisali.

700.000 Din dolga je napravila uprava mariborskega gledališča. To se je v zadnji seji občinskega sveta poročalo zato, da bi mestna občina to ceho plačala. Ako to ni lahkomišelnost, tedaj ne vemo kaj je še lahkomišelnost. Gledališče je sicer podzavljeno ter ima svojega upravnika, ki ni

mestu, niti občinskemu svetu odgovoren. On je samo vladi odgovoren. Toda ko on napravi enkratno ceho, tedaj se pač obrne na one faktorje, katerim ni odgovoren, da ceho plačajo. Kako je do tega sploh prišlo, to se občinskemu svetu ni poročalo: kdo je namreč prevzel jamstvo za tako horentno svoto, to se ni moglo zvedeti. Mislimo, da brez dovoljenja ne bi imel tako velikega kredita. Občinski svet ni bil nobenkrat vprašan, niti sploh obveščen, kako stoji mestno gledališče. Ako je tedaj državna uprava dovolila g. upravniku tak dolg, tedaj bi se to moralo povedati in bi bila edino njena dolžnost, da ta dolg plača. Ako pa je to dovolil mestni svet, v katerem nima opozicija zastopstva ali pa celo g. župan sam, tedaj bi to bilo spet nekaj gorostastnega. Referent finančno-gospodarskega odseka občinskega sveta je predlagal, naj občina ta dolg prevzame in ga tako plača, da se zaveže za letno podporo najmanj 100.000 Din. Kdo bo obrestil plačal, ni povedano. Ker pa je mestno gledališče itak navezano na podporo občine, bi isto na ta način tekom 10 let sploh ne dobilo druge podpore. Ali pa je to samo lepša oblika, med tem si pa mislijo, da bo mestna občina že dala. Samo da se občinski svet enkrat zaveže in plača ceho. Socialisti so svoje stališče glede mestnega gledališča že večkrat povedali in tudi pri tej priliki. Občinski svet more kvečjemu dovoliti, da bo vsako leto dal mestnemu gledališču višjo subvencijo, ne pa v slučaju, ako bi gledališče prenehalo s predstavami. Socialisti stojimo slej ko prej na stališču, da se mora gledališče sanirati na edino naraven način in ta je: da se upošteva dejanski položaj in se dovoli tudi drugi narodnosti predstave v njenem jeziku in da se luksuza, to je opere, ne vzdržuje za vsako ceno, ker gre to čez moči mesta Maribora, ki tudi preje ni gojil opere. Ako pa bodo šovinisti še nadalje vztrajali pri svoji trmi ter zakrnjenosti, tedaj bodo socialisti odklonili svako odgovornost za nadaljno eksistenco gledališča.

Pozabljeni ljudje. Od 1. do 30. junija tl. so potniki pozabili v vlakih sledeče predmete, ki so bili oddani na Glavnem kolodvoru v Mariboru, kjer jih igubitelji lahko dvignejo: 8 dežnikov, 9 komadov palic, 1 otročja jopica, 1 usnjata ročna torbica, 1 star moški klobuk, 3 športne čepice, 2 moška klobuka, 1 slika na papirju, 1 zavoj par starih čevljev, 1 moški slamnati klobuk, 1 zavoj par ženskih čevljev, 1 usnjata otroška čepica, 1 ovoj slikarskih patronov, 1 gosli, 1 ovoj z risbami, 1 mošniček z malo vsoto denarja, 1 ženska jopica, 1 ovoj par starih čevljev, 2 ovitka, 2 želez. cevi, 1 ovitek s starim perilom, 1 zavoj praznih vreč, 1 kom. vrv, 1 star moški prevlačnik, 1 slamnat otroški klobuk, 1 ženska jopica, 1 zavoj z ženskim predpasnikom, 1 zavoj z žensko bluzo, 1 doza za cigarete iz nikla, 1 kositarjev vrč z oljem, 1 stara ženska jopica, 1 pletena ženska jopica.

Ljudsko gibanje v Mariboru. Od 1. januarja do 30. junija je bilo v Mariboru rojenih 423 otrok in sicer 308 moškega, 115 pa ženskega spola. Od teh je bilo 94 nezakonskih in 25 mrtvorojenih. Umrlo je 410 oseb in sicer 202 moškega, 208 ženskega spola. Porok je bilo v prvi polovici tega leta 179. Pomanjkanje stanovanj je vzrok velikemu številu nezakonskih in mrtvorojenih otrok in malega števila porok.

Celje.

Borza dela v Celju. Delo je na razpolago za: poljedelske delavce, viničarje, vrtnarje, kamnoseke, marmoriste, ornamentikarje, pečarje, kovače, ključavničarje, kleparje, mizarje, kolarja, lesostrugarja, žagarja, tkalca za rolete, krojača, čevljarkega prirezovalca, zidarje, tesarje, pleškarje, strojevodje, dninarje, vajence raznih obrti, poljedelske delavke, natakarice, prodajalko, kuharice, sobarice in služkinje. — Delo iščejo: gozdarski uradnik, ekonom, lovec, poljedelski delavci in hlapci, vrtnarji, rudarji, lončar, kamnosek, kovači, ključavničarji, klepar, železostrugar, železovajlar, zlatar, elektromonterji,

Veliko poletno veselico

priredi **Delavsko telovadno društvo Svoboda v Studencih** v telovadnici dne 31. julija t. l. Telovadnici nastopi itd. Nato ples, šaljiva pošta itd. Sodeluje priljubljena pekrska godba. Bratska društva se naprošajo, da ne prirejajo ta dan nobenih vesellic, ker je čisti dohodek te prireditve namenjen kritju gradbenih stroškov za telovadnico.

mizarji, kotlarji, sodar, žagarji, sedlar, tkalci, čevljarji, krojači, mlinarji, peki, natakariji, hotelski sluge, stavbeni tehniki, pleskarji, tesarji, strojniki-kurjači, trgovski pomočniki, potniki in sluge, težaki, pisarniške moči, bolniški stražnik, vajenci, kmetske dekle, šivilje, umetna pletilka, natakarije in hotelske sobarice, prodajalke, kuharica, sobarice in služkinje, kontoristinje, vzgojiteljica in vajeke.

Ruše.

Ženski shod se bo vršil v nedeljo, dne 17. tm. ob 4. popoldne, v gostilni Novak. Poroča **sodr. Ajdiškova iz Ljubljane**. Ženskega shoda naj se udeležijo tudi sodruzi, ker bo na shodu referiral tudi en sodrug.

Blistrca pri Rušah.

Javen shod za ženske in moške se bo vršil v nedeljo, 17. tm. v gostilni Rottner. Začetek shoda ob 9. uri popoldne. Poročata sodružica Ajdiškova in sodrug Makuc iz Ljubljane.

Razmere v kemični tovarni v Hrastniku.

Teško nam je v enem samem članku povedati vso krivico, ki jo prenaša delavstvo te tovarne. Zlasti pa od tedaj naprej, ko neomejeno vlada ing. Volman. Ta gospod sicer ni naš državljani, je češki državljani, tedaj naše sorodne krvi. Nizke plače, strupeni plini, silno prašno delo, ako pa ne moreš toliko narediti kolikor se od tebe zahteva, se ti odtegne polovico tvoje dnevne kazni. Ne pomislijo gospodje, da za to gladovno

plačo, ki jo dobimo, ne znamo vstvariti čudežev. Večno predbacivanje, da tudi rudarji ne zaslužijo več, kakor mi, je migljaj, kako kapitalisti delajo roko v roki, kadar kradejo in žulijo delavstvo, češ, saj je oni drugi kapitalist še bolj nesramen kakor sem jaz. Čezurno delo se ne plačuje s 50%, tudi akord se ne plačuje po kolektivni pogodbi. Delavsko sobo nam je gospod ravnatelj obljubil že davno in večkrat. Vsaki deputaciji, ki pride k njemu, obljubuje — ali zaman, obljubiti in dati je za enega ravnatelja preveč. V kislinskem obratu se delavcu šestokrat zažge obleka in koža. Da se nam naj povrne ožganc kožo ne vprašamo, da pa se nam mora povrniti v smislu pogodb obleka, to pa napravi vsaka bolj moderna tovarna, medtem ko na žalost za našo tovarno tega ne moremo trditi. Ako se kdo predrzne vprašati, se ga navadno nahruli.

Ko je bil še prejšnji ravnatelj gospod Bugar, smo vedno izdelovali fabrikate za zalogo. Ako je bilo vprašanje po tem ali onem fabrikatu, se je povpraševalca takoj zadovoljilo. Sedaj temu ni tako. Zaloge nimamo nobene, ko pride večje naročilo, kakor za barve, za žvepleno kislino id., tedaj se priganja in divja nad delavci, da naj delajo hitro, da je dela dovolj, delati se mora na akord, dela se po dva šihla, razume se, da se pri tem ne ozira na državne in druge delavske predpise. Ko je delo dovršeno, tedaj je prostovoljni dopust ob nedeljah in praznikih.

Naše plače so škandalozno nizke. Dnevni zaslužek 23—32—36 Din, to je vse kar imamo. Da bi se nas go-

spodje usmilili, toliko nevedni ne smemo biti. Pri takem podjetju, ki obratuje z milijonskimi profiti, bi se moralo plačati delavstvo dostojno, če ne za drugo, vsaj radi ugleda dotičnega podjetja, ako lahko plačuje podjetje kemične tovarne v Celju za 15% boljše, kakor naše pri istem delu, tedaj je naloga nas delavcev, da opozorimo gospoda na njihovo dolžnost. To pa samo tedaj, ako vsi delavci branijo naše zahteve. Konstatirati moramo, da veliki del revščine, ki jo prenašamo, smo se sami krivi. Naša nemarnost do organizacije ter babje čenče nasprotnikov, ne smejo nas omajati v naši veri. Ob tej priložnosti povemo vodstvu naše tovarne z vsem poudarkom, da živi nočemo v grob, borili se bomo z vsemi sredstvi, da si priborimo v tovarni ugled in boljše pogoje za življenje. Vsem delavcem pa kličemo: kdor soglašja z našim mnenjem, naj pride k nam in naj nam pomaga graditi organizacije, boriti se in zmagati.

Zagorje ob Savi.

Dne 9. julija so se pri nas vršile volitve za župana in občinske svetovalce. Klub občinskih odbornikov SSJ se aktivno teh volitev ni udeležil. Ker se je takoj pri prvih volitvah pokazalo, da nastopijo klerikalci in demokrati ločeno, je bilo vnaprej razvidno, čigav bo župan in ostali svetovalci. Tako je bil pri ožji volitvi izvoljen za župana dekalist Martin Repovž z 11 glasovi proti 14 praznim. Istotako je večina dobila tudi vseh 8 svetovalcev. Hoteli so izvoliti tudi enega socialista, pa je ta izvolitev odklonil.

Mi se za danes vdržujemo vsake nadaljne pripombe. Omeniti pa moramo vendar, da so zadnjič dali socialisti svoje glasove za njihovega župana, zato so pa potem rekli, da smo to napravili iz nekih skritih razlogov. Sedaj nam to ne bodo mogli več očitati, ker smo se volitev vdržali. Interesantno je nadalje tudi to, da so kot nekompromisni socialisti šli pred volitvijo prosit demokrata in vinskega trgovca Jakoba, da naj on prevzame županstvo. Šele ko je ta kot načelen demokrat to odklonil, so se odločili za svojega človeka. Zato se pa ta po izvolitvi ni zahvalil za izvolitev svojim sodrugom, temveč »gospodom« demokratom in klerikalcem.

Litija.

Podružnica »Svobode« v Litiji je imela v nedeljo, 10. julija ob 2. uri popoldne v tovarniški kuhinji svoj izvanredni občni zbor. Udeležba ni bila prav zadovoljiva, to pa zato, ker se ni niti stari odbor ves odzval. Iz poročila je bilo razvidno, da je dosedanji odbor posvetil premo-

pažnje delu podružnice. Po poročilu starega odbora so se vršile volitve novega odbora ter je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik Avšič Drago, namestnik Podljinik Franc; tajnik Vuk Viktor, namestnik Gričar Avgust; blagajnik Kralj Edo, namestnik Karman Slavko. Odborniki: Končar Avgust, Kres Edo, Šuster Tončka; namestniki: Semenič Alojz, Praprotnik L., Tovšner Pepca. Praporščak Semenič Alojz, namestnik Kres Edi. Arhivar: Vuk Viktor, namestnik Podljinik Franc. Knjižničar: Karman Slavko, namestnik Avšič Drago. Gospodar: Forbici Franc. Kontrola: Kres Ignac, Breclj Rezi, Hirs Edo; namestniki: Forbici Franc, Kedrič Ivan.

Vič-Glince.

Meščanskih strank ne vežejo programi, načela, ker nimajo ciljev; zadostuje najmanjše osebno vprašanje in njih navidezne organizacije gredo iz lima. Ko smo še pred kratkim bili povabljeni na skupen nastop, da bomo odpadle volitve, so nam n. pr. demokratije očitali, da nimamo organizacije, ker bi sicer že lahko našim članom dopovedali, da ni treba volitev. Mi smo jim pa odgovorili, ravno zaradi tega, ker organizacijo imamo, ne maramo in nam tudi ni treba tega. Danes naša organizacija raste in meščanske stranke razpadajo. Delavci na Viču gredo enotni v vililni boj za občino in jim je za to zmagala 7. avgusta zasigurana. Sedaj bo t vsak posameznik vedel, zakaj so hoteli demokrati in klerikalci skupno listo brez volitev.

Živela delavska solidarnost!

Studenci pri Mariboru.

Krajevna organizacija SSJ priredi 17. julija v novi telovadnici »Svobode«, oziroma na vrtu g. Stumpfa poletno veselico z raznovrstnimi zabavami. Svira godba požarne brambe na Petrak. Veselica se bo vršila pri vsakem vremenu, ker prostori to dopuščajo. Vabimo uljudno vse sodruge in sodružice in somišljenike, da se veselice udeležijo. Za dobra in izvrstna jedila in pijačo bo poskrbel gostilničar Stumpf. — Odbor kraj. organ.

TVRDKA KELC

Gregorčičeva ul. 6

Krojaški salon za gospode, dame in vojaštvo se priporoča.

Reklamne cene! postrežba točna!

B. Jagodič - Maribor

tapetnik in trgovina s pohištvom
Rotovski trg št. 3.

Priporočam se p. n. občinstvu za nakup tapetniškega in mizarskega pohištva (modroce, otomani, posteljni vložki) najceneje in solidno. Tapetniška popravila solidno in poceni. Pohištva se prevzemajo v komisijsko prodajo — Zahtevajte cenik.

Ali že uporabljate

„PROJA“ terpentinovo kremo za čevlje!

Zahtevajte jo v vseh prodajalnah Konzumnega društva in v vseh drugih trgovinah.

OBVESTILO!

Jakob Perhavec

tov. za izdelovanje likerjev, desert. vin in sirupov
Maribor, Meljska cesta 3

obveščam p. t. občinstvo, da sem prevzel s 1. julijem t. l. trgovino z alkoholnimi tekočinami (razprodaja na drobno) od **Albrecht & Strohbach**

GOSPOSKA ULICA ŠT. 19

ter se priporočam za obilen obisk. — V zalogi bom imel vedno pristno slivovko, drozhenko, brinjevec, konjak, rum, vse vrste likerjev, sadnih sokov, špirta, vinskega kisa in kisa za kumarce.

Postrežba točna. Cene solidne.

JAKOB PERHAVEC
Gospiska ulica 19

Anton Vaupotič vdova

SODNA UL. 16, se priporoča v izvršitev vseh sobo-, črkoslikarskih in pleskarskih del po najnižjih cenah.

Klobuke

kravate, ovratnike, nogavice, palice najceneje pri tvrdki

Igo Baloh, Vetrinjska ul. 18

JURIJ JUTERSCHNIK

slikar in pleskar, Maribor, Grajska ulica 3, se priporoča za prevzem vseh slikarskih in pleskarskih del po najnižjih cenah in izvrštni izpeljavi. Samo moderni vzorci so na vpogled. — Učenec se sprejme.

Vsi kupujejo obleke pri
J. Trplinu, Maribor, Glavni trg 17

ker tam se dobi suknjo že od 26 Din naprej, kakor tudi vsakovrstno drugo blago po najnižjih cenah.

Zelo zanimivo

Je ilustrirano, popularno Radlo glasilo
»RADIOWELT«
(bakreni tisk).

Razen vseh evropskih razposiljalnih programov interesantne aktualnosti in vrednostne tehnične obravnave. Poedina cena 8 Din. Poskusna številka 8 Din
Wiener Radioverlag, Wien I.,
Pestalozziggasse 6/53.

DOBRE LASTNOSTI

finega čistila za čevlje so te-le:

Mazilo je mehko in se dobro razmaže; daje čevlju takoj lep, temen sijaj. Usnje ostane zmiraj voljno. In te lastnosti ima

Indian Pasta

Ze pri uporabi prve doze se bode o tem prepričali.